

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vitruvius Itervm Et Frontinus

Vitruvius

Florentiae, 1513

De ratione dorica. Caput. III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12979

LIBER

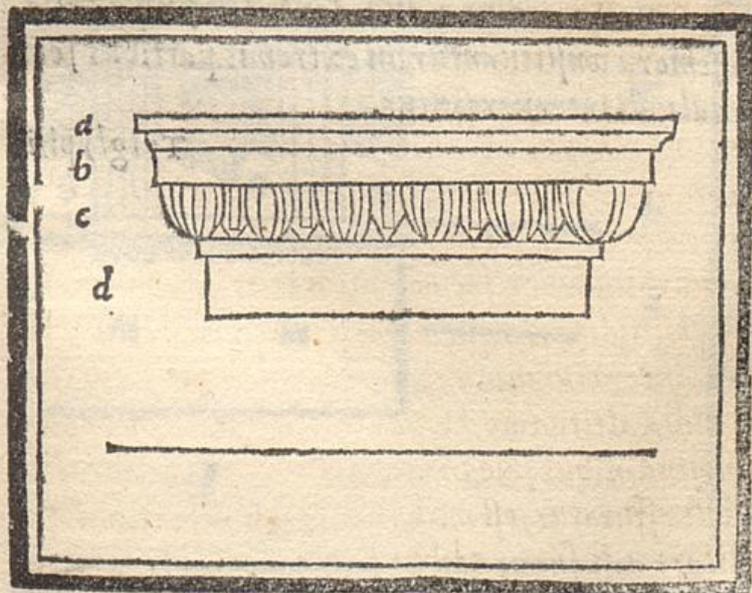
ex eis originibus symmetrias & proportiones unius cuiusq; generis constitutas reliquerunt, quorum ingressus persecutus de ionicis & corinthiis institutionibus supra dixi, nunc uero doricam rationem summamq; eius speciem breuiter exponam.

De ratione dorica.

Caput. III.

Nonnulli antiqui architecti negauerunt dorico genere aedes sacras oportere fieri, quod mendosa & inconuenientes in his symmetriae conficiebantur, itaque negauit Tarchesius, item Pytheus, non minus Hermogenes, Nam is cum paratam habuisset marmoris copiam in doricae aedis perfectionem commutauit, & ex eadem copia eam ionicam Libero patri fecit, Sed tamen non quod inuenusta est species, aut genus, aut formae dignitas, sed quod impedita est distributio, & incommoda in opere triglyphorum & lacunariorum distributione, Namque necesse est triglyphos constitui contra medios tetrantes columnarum, methopasq; quae inter triglyphos fient, aequae longas esse, quam altas, contraque in angulares columnas triglyphi in extremis partibus constituentur, & non contra medios tetrantes, Ita methopa quae proxime ad angulares triglyphos fiunt, non exeunt quadratae, sed oblongiores triglyphis dimidia altitudine, At qui methopas aequales uolunt facere, intercolumnia extrema contrahunt triglyphi dimidia altitudine, Hoc autem siue in methoparum longitudinibus siue in intercolumniorum contractionibus efficiatur, est mendosum, Quapropter antiqui euitare uisi sunt in aedibus sacris, doricae symmetriae

rationem. Nos autem exponimus, uti ordo postulat, quemadmodum à præceptoribus accepimus, uti si quis uoluerit his rationibus attendens ita ingredi, habeat proportionem explicatas, quibus ornatas & sine uitiis efficere possit ædificia sacrarum dorico more perfectiones, Frons ædis dorica in loco quo columnæ constituuntur, diuidatur si tetrastylus erit, in partes xxviii. si hexastylus. xliiii. ex his pars una erit modulus, quæ græcè $\mu\beta\alpha\tau\eta\varsigma$ dicitur, cuius moduli constitutiōe rationatiōibus efficiuntur omnis operis distributiōes, Crassitudo columnarum erit duorum modulorum, altitudo cum capitulo. xiiii. Capituli crassitudo unius moduli, latitudo duorum & moduli sextæ partis, Crassitudo capituli diuidatur in partes tres, è quibus una plinthus cum cymatio fiat, altera echinus cum anulis, tertia hypotrachelio contrahatur columnæ, ita uti in tertio libro de ionicis est scriptum.

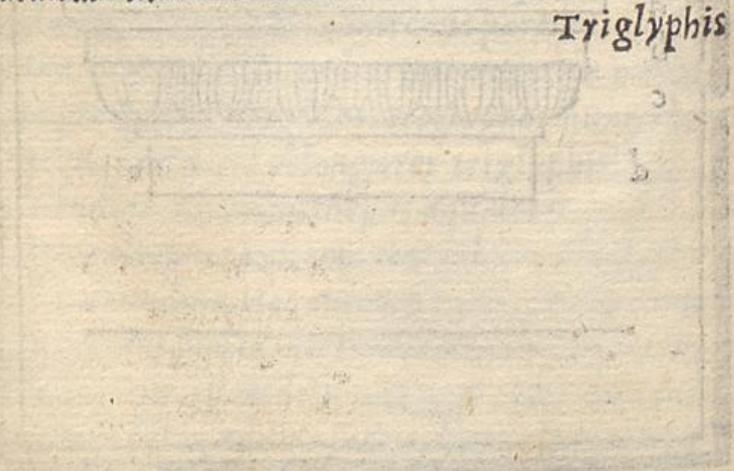
a. cymatium
 b. plinthus
 c. echinus cum anulis
 d. pars quæ hypotrachelio contrahitur columnæ

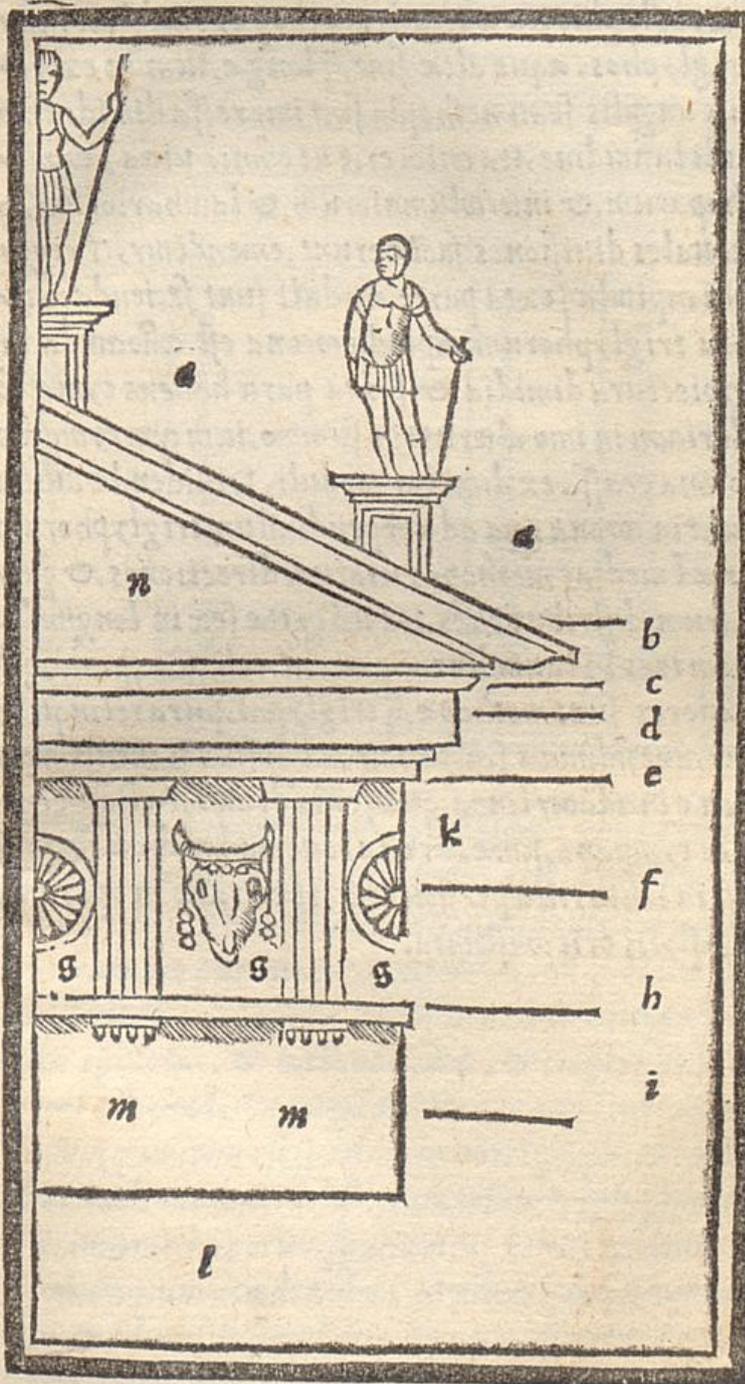
A

LIBER AVD

Epistylīi altitudo unius moduli cum tenia & guttis, tenia moduli septima, guttarum longitudo sub tenia contra triglyphos alta cum regula parte sexta moduli præpendeat. Item epistylīi latitudo imare spondeat hypotrachelio summæ columnæ, Supra epistylium collocandi sunt triglyphi cum suis metropis alti unius & dimidiati moduli, lati in fronte unius moduli, ita diuisi, ut in angularibus columnis, & in mediis contra tetrantes medios sint collocati, & intercolumniis reliquis bini, in mediis pronao & postico terni, ita relaxatis mediis interuallis sine impeditiōibus aditus accedentibus erit ad deorum simulacra, Triglyphorum latitudo diuidatur in partes sex, ex quibus quinque partes in medio duæ dimidiæ dextra ac sinistra designentur, regula una in medio deforme tur femur, quod græce μηρός dicitur, secundum eam canaliculi ad normæ cacumen imprimantur, Ex ordine eorum dextra ac sinistra altera femora constituantur, in extremis partibus semi canaliculi interuertantur.

Triglyphis

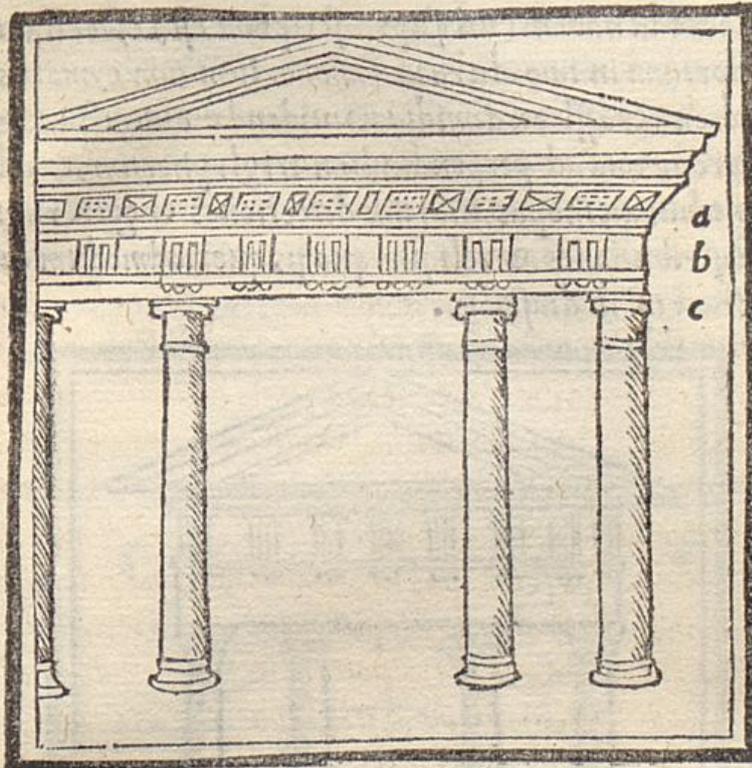

a. acyote-
ria
b. sima
c. cymati-
um dori-
cum
d. corona
e. cymar-
tium dori-
cum
f. trigly-
phi
g. metho-
pæ
h. tenia
i. epistyli-
um
k. capitul-
um trigly-
phi
m. gutta-
e alie gutta
scalptur
sub cor-
ona
ad perp-
dicul-
um tri-
glypho-
rum
de qbus
infra
l. modulus
n. tynnum

l

LIBER

Triglyphis ita collocatis, methopæ, quæ sunt inter triglyphos, æque altæ sint, quàm longæ. Item in extremis angulis semimethopia sint impressa dimidia moduli latitudine, ita enim erit ut omnia uitia, & methoparum, & intercolumniorum, & lacunariorum, quæ æquales diuisiones factæ erunt, emendentur, Triglyphi capitula sexta parte moduli sunt facienda, Supra triglyphorum capitula corona est collocanda in proiectura dimidia, & sexta parte habens cymatiû doricum in imo alterum in summo, item cum cymatiis corona crassa ex dimidia moduli, Diuidendæ autem sunt in corona in qua ad perpendicularum triglyphorum & ad medias methopas uiarum directiones, & guttarum distributiones, ita uti guttæ sex in longitudinem tres in latitudinem pateant, reliqua spatia, quæ latiores sunt methopæ, quàm triglyphi, pura relinquuntur, aut fulmina scalpantur, ad ipsumque mentum coronæ incidatur linea, quæ scotia dicitur, Reliqua omnia tympana, simæ, coronæ, quemadmodum scriptû est in ionicis, ita perficiantur, Hæc ratio in operibus diastylis erit constituta.

Opus diastylon

a. scotia

b. guttae q̄

in ima co-

rona diuis-

duntur

c. uiarū

distribu-

tiones

Hic ista ue-

habeatur

descriptio

operum

quae sub

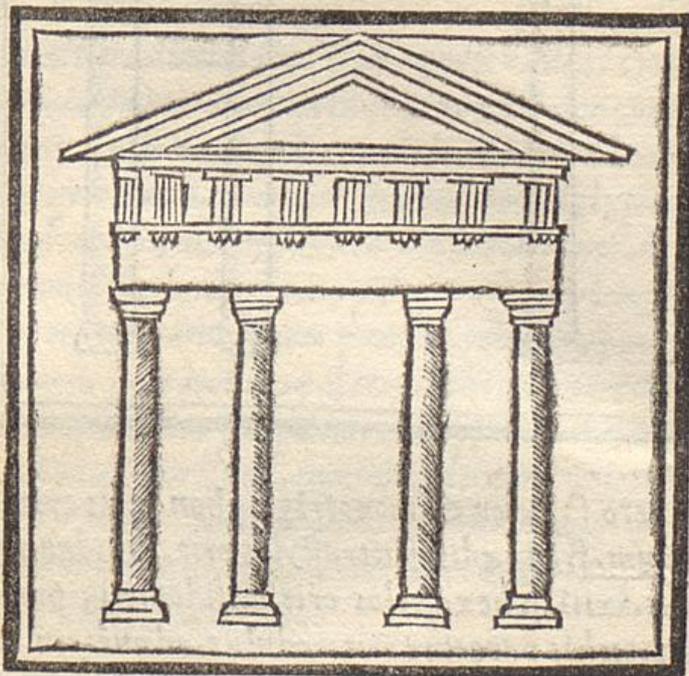
corona fi-

unt

Si uero systylon & monotriglyphon opus erit faciendum, frons ædis si tetrastylus erit, diuidatur in partes. xxiii. si hexastylus erit, diuidatur in partes xxxv. ex his pars una erit modulus, ad quē (uti supra scriptum est) opera distribuentur, Ita supra singula epistylia, & methopæ duæ, & triglyphi bini erunt collocandi, In angularibus hoc amplius, dimidium quantum est spatium hemitriglyphi. Accedet id in mediano contra fastigium trium triglyphorum & trium methoparum spatium, ut latius medium inter columnium accedentibus ad ædem habeat laxamentum, & aduersus simulacra deorum aspectus dignitatem, Insuper triglyphorum capitula corona est col-

LIBER

locanda habens (uti supra scriptum est) cymatium doricum in imo alterū in summo. Item cum cymatiis corona crassa ex dimidia, Diuidendæ autem sunt in corona ima ad perpendicularum triglyphorum, & ad medias methopas, uiarum directiones & gutturum distributiones, & reliqua quoq; quemadmodum dictum est in diastylis.

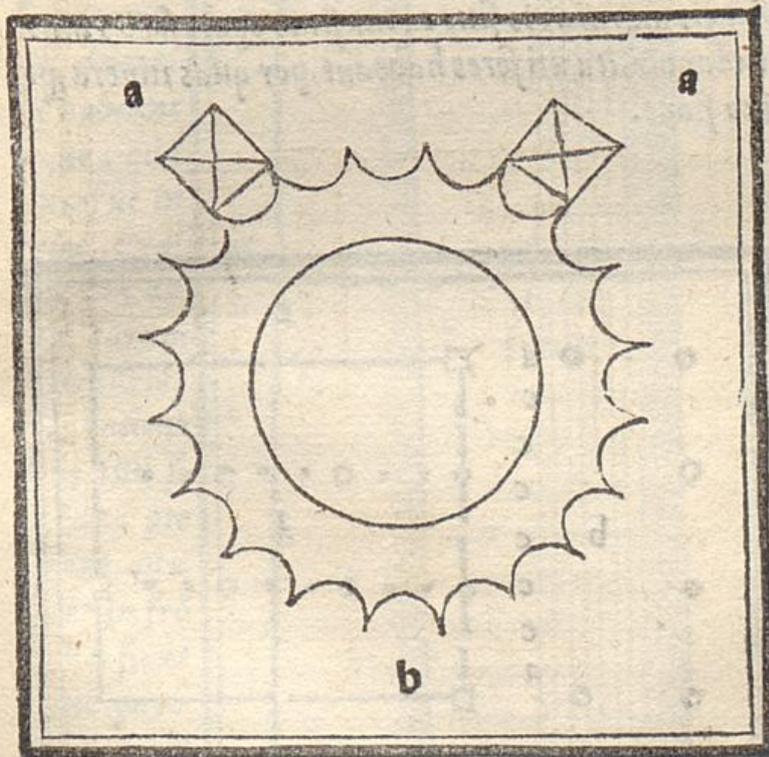

Opus sy,
stylō mo,
notrigly
phon

Columnas autem striari. xx. striis oportet, quæ si planæ erunt, angulos habeant, xx. designatos, sin autem excuabuntur, sic est forma faciendæ, ita uti q̄ magnum est interuallum striæ, tam magnis striaturæ paribus lateribus quadratum describatur, in medio autem quadrato circini centrum collocetur, & agatur linea rotundationis, quæ quadrationis angulos tangat, & quantum erit curuaturæ inter rotundationem,

QVARTVS. 67

et quadratam descriptionem, tantum ad formam ex
cauentur, Ita dorica columna sui generis striaturæ
habebit perfectionem. De adiectione eius quæ me-
dia adaugetur, (uti in tertio uolumine de ionicis est
perscripta) ita et in his transferatur, Quoniam ex-
terior species symmetriarum, et corinthiorum, et do-
ricorum, et ionicorum est perscripta, necesse est etiã
interiores cellarum pronaiq; distributiones explicare.

a. quadra
tums

b. stria

De interiore cellarum et pronai distributione.

Caput.

III.

I iii